

Sygn. akt IV U 586/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jacek Witkowski
Protokolant	sekr. sądowy Monika Świątek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 października 2017 r. w S.

odwołania T. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 21 lipca 2017 r. Nr (...)

w sprawie T. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do odsetek

I. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje T. F. prawo do odsetek za zwłokę w przyznaniu i wypłacie świadczenia rentowego od dnia 21 stycznia 2016 roku do dnia 03 lipca 2017 roku;

II. w pozostałej części oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 586/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 lipca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.118 ust. 1 i 1a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odmówił T. F. prawa do wypłaty odsetek od wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1 listopada 2015 r. do 30 czerwca 2017 r. ZUS podkreślił, iż w wyroku sądowym ustalającym prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy nie orzeczono o odpowiedzialności organu rentowego za nieprawidłowości w ustaleniu prawa lub wypłacie świadczenia.

Odwołanie od tej decyzji złożył ubezpieczony T. F., który wniósł o przyznanie mu prawa do odsetek za sporny okres.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na przepisy prawa i argumentację zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Wskazał, iż prawomocny, na skutek oddalenia apelacji organu rentowego przez Sąd Apelacyjny w Lublinie z 26 kwietnia 2017 r. (sygn. akt III AUa 1205/16), wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 19 września 2016 r. (sygn. akt IV U 41/16), przyznający ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, wpłynął do organu rentowego w dniu 25 maja 2017 r. Zmiana decyzji ZUS

odmawiającej przyznania prawa do renty była uzasadniona ustaleniami faktycznymi, które nie były znane organowi rentowemu, bo zostały poczynione na podstawie dowodów mu niedostępnych, czyli opinii biegłych lekarzy sądowych.

Sąd ustalił, co następuje:

Decyzją z dnia 21 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił T. F. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy podnosząc, że Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 14 grudnia 2015 r. nie stwierdziła u wnioskodawcy niezdolności do pracy (decyzja k. 455 a. r., orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS k. 454 a. r.).

Rozpoznając odwołanie ubezpieczonego od powyższej decyzji, Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 19 września 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt IV U 41/16 zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił T. F. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 listopada 2015 r. do 31 października 2017 r. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiła opinia biegłych lekarzy: neurologa, okulisty, psychiatry oraz psychologa wraz z jej uzupełnieniem (k. 18-19, 20-20v i 35 akt IV U 41/16 SO Siedlce). Wg autorów opinii, ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy w przywołanym okresie z powodów neurologicznych, tj. niedostatecznej skuteczności leczenia przeciwpadaczkowego oraz zespołu bólowo-korzeniowego kręgosłupa L-S. Sąd obdarzył wiarygodnością dowód z opinii biegłych, gdyż została ona wydana przez specjalistów, a poprzedziła to analiza dokumentacji medycznej wnioskodawcy i jego badanie. Przy wydaniu opinii biegli mieli na uwadze wiek ubezpieczonego, jego kwalifikacje zawodowe i zdolności psychofizyczne (wyrok wraz z uzasadnieniem k. 47 i k. 49-50v sygn. akt IV U 41/16 SO Siedlce). Apelację organu rentowego od tego wyroku Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił w wyroku z dnia 26 kwietnia 2017 r. (apelacja k. 55-58 oraz wyrok SA Lublin k. 73 i k. 78-81 akt sprawy IV U 41/16 SO Siedlce).

Decyzją z dnia 7 czerwca 2017 r. organ rentowy, wykonując prawomocny wyrok Sądu, przyznał ubezpieczonemu T. F. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 listopada 2015 r., tj. od daty określonej w wyroku Sądu, do dnia 31 października 2017 r. Należność z tytułu renty za okres od 1 listopada 2015 r. do 30 czerwca 2017 r. została wypłacona ubezpieczonemu w dniu 4 lipca 2017 r. (bezsporne).

Wnioskiem z dnia 12 lipca 2017 r. (data prezentaty) T. F. wystąpił do organu rentowego o wypłacenie należnych odsetek za zwłokę (wniosek k. 514 a.r.).

Zaskarżoną decyzją z 21 lipca 2017 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do wypłaty odsetek od wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy (decyzja k. 515 a.r.).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie T. F. w części dotyczącej przyznania odsetek za opóźnienie w przyznaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 21 stycznia 2016 r. do 3 lipca 2017 r. zasługiwało na uwzględnienie, zaś w pozostałym zakresie uległo oddaleniu.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 j.t.), jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego, przy czym nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Z kolei w myśl art. 118 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 j.t.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3. Zgodnie z ust. 1a wskazanego przepisu w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wypływu prawomocnego orzeczenia organu

odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W myśl ust. 2 powyższego przepisu jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ustępie 1. Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy albo datę przedstawienia tych dowodów (art. 118 ust. 3).

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że nie ma podstaw do wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, gdyż decyzja z dnia 7 czerwca 2017 r. została wydana z zachowaniem terminów ustawowych.

Zgodnie z poglądami wyrażonymi w orzecznictwie, odpowiedzialność za błędy Lekarza Orzecznika i Komisji Lekarskiej ponosi organ rentowy. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 21 czerwca 2012 r., III UK 110/11 (LEX nr 1227452), wydanie orzeczenia w przedmiocie niezdolności do pracy oraz jego kontrola dokonywana przez głównego lekarza orzecznika oddziału, stanowią niezbędne etapy postępowania prowadzonego przez organ rentowy w sprawach o świadczenia rentowe. Ponadto, zarówno lekarz orzecznik, jak i główny lekarz orzecznik oddziału, działają w ramach organu rentowego. Jeśli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie, dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Wobec tego organ rentowy musi zapłacić odsetki od nieprzyznanego w terminie świadczenia, jeśli Sąd przyznał prawo do niego na podstawie dokumentów już znanych zakładowi.

Niewątpliwie okolicznością niezbędną do rozpoznania wniosku ubezpieczonego o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy było dokonanie oceny jego stanu zdrowia. W świetle powołanych wyżej przepisów oraz stanowiska judykatury stwierdzić należy, że dla odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych istotne jest zatem, czy organ rentowy dysponował takimi informacjami, które umożliwiłyby mu dokonanie prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonego jeszcze na etapie postępowania przed organem, innymi słowy - czy istniały przeszkody by Lekarz Orzecznik ZUS oraz Komisja Lekarska ZUS wydali orzeczenie o niezdolności do pracy.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że biegły neurolog (bo z zakresu tej specjalności uznano ubezpieczonego za częściowo niezdolnego do pracy) sporządzając, uznaną przez orzekający wówczas sąd za wiarygodną, opinię w sprawie z odwołania ubezpieczonego prowadzonej pod sygn. akt IV U 41/16 opiniował na podstawie tych samych dokumentów, co Lekarz Orzecznik oraz Komisja Lekarska ZUS. W postępowaniu tym nie pojawiła się bowiem żadna nowa dokumentacja medyczna z zakresu neurologii. Nie było zatem przeszkody, aby w oparciu o posiadane wówczas dokumenty, Komisja Lekarska ZUS dokonała prawidłowych ustaleń stanu zdrowia ubezpieczonego, tj. stwierdziła istnienie częściowej niezdolności do pracy. Wadliwa ocena stanu zdrowia skutkowałą wydaniem decyzji odmawiającej ubezpieczonemu prawa do wyżej wymienionej renty. Tym samym koniecznym stało się stwierdzenie, że organ rentowy wydał wadliwą decyzję, w sytuacji, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem, gdyby tylko Komisja Lekarska ZUS prawidłowo ustaliła stan zdrowia ubezpieczonego. Powyższe oznacza, że opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Wobec powyższych ustaleń, Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie o odsetki od wyrównania świadczenia rentowego jest zasadne w świetle przepisów art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji Sąd przyznał T. F. prawo do odsetek od dnia 21 stycznia 2016 r., tj. od następnego dnia po upływie miesiąca (przyjmując, że miesiąc ma 30 dni) od wydania decyzji z dnia 21 grudnia 2015 r., do dnia poprzedzającego wypłatę wyrównania, tj. do 3 lipca 2017 r., z tytułu opóźnienia

w przyznaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i wypłaty wyrównania świadczenia rentowego. Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

Bezzasadnym, w ocenie Sądu, było żądanie ubezpieczonego dotyczące wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie wyżej wymienionej renty w okresie od 1 listopada 2015 r. do 20 stycznia 2016 r. Przywołany wyżej przepis art. 118 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowi podstawę do przyznania prawa do odsetek jedynie za okres po upływie miesiąca od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie prawa do świadczenia. Pamiętać należy, iż organ rentowy powinien mieć przyznany stosowny czas zarówno na rozpoznanie wniosku ubezpieczonego o ponowne przyznanie prawa do renty (wniosek ten został złożony 16 października 2015 r. k. 449-450 a. r.), w tym przeprowadzenie postępowania orzeczniczego, jak i na wypłatę świadczenia w przypadku wydania decyzji ustalającej prawo. Innymi słowy, gdyby ZUS wydał prawidłową decyzję w dniu 21 grudnia 2015 r., to należałoby mu przyznać 30-dniowy termin na wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy. Ten 30-dniowy termin upłynąłby z dniem 20 stycznia 2016 r., czyli dopiero od następnego dnia- 21 stycznia 2016 r.- organ rentowy pozostawał w zwłoce z wypłatą świadczenia. A zatem, ubezpieczonemu nie należą się odsetki za okres poprzedzający dzień 21 stycznia 2016 r. Stąd też odwołanie w tej części podlegało oddaleniu z mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc.